

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	10 kor.
Negyedévre	4 c
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	8 c
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	9 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszafizet, vagy megvásárolja nem vállalja.

Előfizetők és hirdetősek a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 29.

A kassai sirboltban.

Csaknem kétszáz esztendőszámkivétel után hazai földben nyugszik végre, hű bujdosó társaival együtt, a nagy fejedelm. Fejedelmi pompával helyezték hamvait végleges nyughelyére, az ország legszebb templomában, a kurucok egykori fővárosában, a hozzá mindvégig hűséges Kassán.

Szegényen, elhagyottan, alig néhány hű bajtársától környezve vett bucsut egykor hazájától, melyet nála ideálisabb önfeláldozással nem szolgált, nem szeretett senki. És most egy ország diadalmenete kísérte méltó nyugovó helyére.

Hontalannak deklarálták, hazaárulónak bélyegezték egykoron a legideálisabb szabadsághóstit és most a király elhatározásából a király kormánya s az ország parlamentje és az összes törvényhatóságok képviselői adták meg neki az illő végtiszteletet.

A kegyelet, öröm és lelkesedés, melylyel a magyar nép porladozó hamvait fogadta, mindennél hangosabban szóló bizonyosság mellette, hogy ma, kétszáz esztendő múltán is az ő szelleme uralkodik a lelkeken. A hazában a nemzetköziségnek semmiféle frázis áradata sem képes a

józan magyar népet eltéríteni attól a dicsőséges Szűz Máriás lobogótól, melyre Rákóczi varázsigéjű jelszava van írva: Pro patria et libertate, a hazáért és szabadságért.

Ezekből a felséges ünnepnapokból, amilyent ritka nemzetnek enged megérni a népek nagy Istene, felemelő örvendétes tanulság ez és hisszük, hogy Rákóczy szelleme ebben az irányban sokáig fog még üdvös befolyást gyakorolni.

Sirja zarándokhelye lesz a magyar népnek, míg ezen a földön a magyar lakik. S aki odazarándokol, azt megilleti az ő szelleme. Sivár napjainkban oly nagy szükség van az ő szellemére.

Ennek a szellemnek oly nagy a hatása, hogy most is bekét hozott a király és nemzet között. Ennek a jegyében biztosan fog haladni Magyarország a nagy cél felé, melyet Rákóczi eléje tűzött. S haló porában is áldott hamvai akkor fognak igazi nyughelyet találni a magyar haza áldott földjében, ha ezt a célt elérjük majd egykor. Addig pedig lankadatlanul kell küzdenünk tovább:

Pro patria et libertate.

A nagy fejedelem utolsó utjáról tudósításaink a következők:

A hamvak utja.

Néhány perccel éjjel előtt hagyta el a vonat a miskolci állomást. A merre a szem

ellát, mindenütt örömtüzek és fáklyák lobognak. Szerencs volt a legközelebbi állomás, amelynek épületeit díszes lombfűzerek és sok zászlók díszítették. Messze vidékről sereglettek ide, hogy lerójják a kegyelet adóját. Tarczal, Tokaj és Szerencs közönsége babérkoszorút helyeztek a fejedelem koporsójára Zemplén-megye koszoruját Thuránszky László vármegyei főjegyző hatásos beszéd kíséretében helyezte le a hamvakra. A pályaudvaron a szerencsi, tokaji, kereszturi és tályai tűzoltóság állt sorfalat, a tokaji dalárda pedig hazafias dalokat énekelt. Szerencstől kezdve Metzner Béla, Bernáth Béla, Buza Barna és Nagy Barna országgyűlési képviselők, továbbá Dókus László főszolgabírók kivont karddal diszorséget álltak a hamvakat vivő kocsiiban.

Olasz-Liszván tündöklő fényárban uszott a Hammersberg-kastély, amelyből, míg a vonat elbogarogott, szakadatlanul szálltak a csillagok a sziporkázó rakétákból. A bodrog-olaszi kastély minden ablaka ki volt világítva.

Sárospatak, az egykori Rákóczi birtok székhelye nagy lelkesedéssel várta a hamvakat.

S.-A.-Ujhely Rákóczi zászlókkal ékesítette fel házait. Este fényes kivilágítást rendezett a Némavár, Kapasza és a Magashegyen. Éjjel után hatalmas máglyákat gyújtottak, amelyek messzire bevilágították a város határát. Az állomási épület homlokzatán több száz apró vilamos lángból egy óriási ragyogó kereszt volt összeállítva. Mikor a vonat megállott, Patinszky Géza főesperes fényes segédlettel beszentelte a hamvakat, mely után Székely Elek polgármester a város koszoruját, Matolay Etele Zemplén-megye nyugalmazott alispánja a 48-as honvédek koszoruját, Dókus Gyuláné, Zemplénvármegye hölgyei nevében pedig Zrinyi Ilona koporsó-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Rákóczi apotheosisa.

— Bozóky Alajos dr megnyitója. —

Ragyogó betűkkel jegyzi fel majdan Klio sokat hányatott édes magyar hazánk viszonyosságával teljes történelmének lapjaira nagy nemzeti fejedelmünk II. Rákóczi Ferencnek és bujdosó társainak két százados száműzetésből való dicsőséges visszatérését, hogy ezentúl drága szülőföldjünkben pihenjenek.

Apotheozisnak mondanám ezen dicsőséges visszatérést, ha nem sérteném evvel a kifejezéssel a mi hősnünknek keresztény érületét, melyet, amíg élt, szünet nélkül tanusított. De a nemzet határtalan ujjongására e ritka történelmi esemény fölött alig találok nyelvünkben szót, mely azt hiven visszaadhatná. Mert igazán tüneményes idők varázsa szállja meg minden magyar ember szívét, ha visszagondol arra, hogy ki és mi volt nekünk Rákóczi fejedelem! Nem tehetünk róla, hogy a hazaszeretet, nemzeti szabadságunk megóvásának vágya oly mélyen bele van vésve szívünkbe, hogy

semmiféle emberi hatalom azt onnan ki nem tépheti, Rákóczi pedig ennek a mi magyar hazafiságunknak egyik legragyogóbb példája, a magyarság valóságos inkarnációja, mindnyájunknak eszményképe, egy fogalom, mely minden magyarnak szívét megdobbantja és a benne szunnyadó lelkesedés lángját magasra lobbantja.

Századokon át, fájdalom! a kormányhatalom kezelői a magyarnak ezt a vérévé vált hazafias érületét bűnnek tartották, melyet mindenkép kiirtani törekedtek, holott ép ellenkezőleg, mert ebben rejlik ereje, ebben kellett volna a nemzet legjelesebb erényét fölismerni és őt első sorban ép ennek az ébren tartására és ápolására szüntelenül buzdítani. Ezen végzetes tévedés volt forrása a mérhetetlen sok elnyomásnak, szenvedésnek és vérontásnak, mely a nemzet ősi erejét egyre fogyasztotta, a helyett, hogy azt áldásos munkára és a magyar haza fölvirágoztatására és folytonos gyarapítására lett volna módjában fölhasználnia a nemzetnek.

Azonban a Gondviselés így rendelte, mert csakis a szívós ellentállásban acélosodott meg a nemzeti jellem, mely a reá kényszerített

hosszu küzdelmekben végre is győzedelmeskedett, úgy hogy, Istennek legyen hála — ma már megtellett az annyi vérről áztatott magyar föld biztos szabadsággal, hogy a kuruc fejedelem immár nyugodtan pihenhet benne; megvilágosult, fölmagasztosult a haza minden gyermekének értelme, hogy a bujdosók ősi és hősi erényeit, első sorban pedig II. Rákóczi Ferencnek törhetetlen keresztény hitét, melyről örökemlékü tanuvallomást tett,* megbecsülni és a jövő nemzedéket számára például oda állítani tudja és akarja.**

Alkotmányunk helyreállítása óta a nemzet szünet nélkül követelte és sürgette a bujdosók hamvainak hazahozatalát és az ő emléküket megbélyegző szegyeztörvénynek (1715: 49. t. c.) eltörlését. Azonban rengeteg nehézségbe került, míg beigazolnunk sikerült, hogy II. Rákóczi Ferenc fejedelem és bujdosó társai nem

* Vallomásaiban, Emlékirataiban és Végrendeletében.

** Széchenyi Miklós gróf győri püspöknek pástorlevele a bujdosók hamvainak hazaérkezése alkalmából.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testület, megújítja a köhögést, vészesen ajánlott.

Tüdőbetegségek, hurutok, szárazköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenképp „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Előzetes orvosi rendelésre a gyógyszerárnyalóban, az ún. kórházban és a kórházban.

kassai székesegyház, ahol a szent hamvak nyugodni fognak.

A dóm hajójában gyönyörű ravatal van fölállítva; erre helyezték a koporsókat, miután a papság még egyszer beszentelte.

A dómban az ünnepi zenét a *közöshad-sereg zenekara szolgáltatta*, A latin szertartáson kívül még görögkatolikus szertartással is beszentelték a hamvakat. Ez *Firczak* munkácsi püspök kívánságára történt, aki hangsúlyozta, hogy Rákóczi legjobb katonái között voltak a rutének, akik megérdemlik tehát, hogy az ő hitük is érvényesüljön az ünnepségeken.

A sirboltba csak délután öt órakor viszik le a koporsókat.

A hamvak beszentelése.

Egész délután ezrével látogatta a nép a dómban a Rákóczi Ferenc hamvait. Fél ötkor elzárták a dómot és 5 órakor fényes papi kíséret mellett megérkezett Fischer Colbrie Ágost kassai püspök, továbbá a kormány tagjai Werkerle, Jekelfalussy és Zichy Aladár gróf kivételével, akik az öt órás vonattal elutaztak Kassáról. A katófalkot a Rákóczi vármegye alispánjai állták körül. Ezek mögött állottak a főrendi és képviselőház tagjai. Fischer püspök beszentelte ünnepies gyászszertartások közepett a hamvakat, mialatt a kórus egyházi gyászénekeket énekelt. Ekkor aztán levitték a koporsókat a sirboltba. A hamvak átadásáról és átvételéről a kormány és a város jegyzőkönyvet vettek fel három példányban, a melyet Kossuth, Andrassy, Apponyi, Darányi, Josipovich miniszterek, Fodor Sándor kanonok és Éder Odön polgármester irták alá. Este a várost kivilágították, mialatt a dóm tornyában zenekar játszott. A színházban pedig diszeldadás volt Rákóczi tiszteletére.

Tökölly utja.

Tökölly hamvai ez egész idő alatt az állomáson maradtak diszorség őrzete alatt. Tökölly koporsójával éjfél után 1 órakor indult el a vonat Késmárk felé. Elkísérték az országos bizottság, a főrendiház és képviselőház tagjai. Temetése ma lesz a késmárki ág. ev. templomban.

Es ilyen auspiciumok között töröltük el és küszöböltük ki mindenek előtt törvénykönyvünkben azt a szégyentörvényt, mely legnagyobb nemzeti hőstörvényt és »övéit« a hazából száműzte vala, hogy mire a drága hamvak az ország határához érkeznek, semmi se akadályozza visszatérésüket. Azután igazi fejlődést megillető pompával hoztuk haza őket, hogy amelyért életükben oly férfiasan küzdtek és megszenvedtek, az édes szülőföldben pihenhessenek holtuk után. Összes főpapjaink megható pásztorlevelei, melyekben egymással vetekedve magasztalják a hősök erényeit és példájuk követésére buzdítják a nemzetet, a harangok ércnyelvének azonos órában megszólalása, a Mindenhatóhoz felszálló millió megmillió hálaima, a koporsónak az ország szélére a végső nyugvóhelyig való impozáns kísérete, a koszorúknak rengeteg tömege a hegyek ormain kigyulladt örömtüzek, az éjszékbe világító ezer meg ezer fáklya fénye, a mindenütt lengő beláthatatlan zászlóerdő, a tarrackok ünnepi dörgése, az országszerte megtartott hazafias emlékünnepeken ehangzott lelkesítő beszédek — mind feledhetlenné tesz a ritka történelmi eseményt, tanubizonyosságául annak, hogy örök hálával viseltetünk nagyjaink iránt és kiolthatatlanul zárja be a szívükbe emléküket. Mert miként az Úr megparancsolta a gyermekeknek, hogy tiszteljék apjukat, anyjukat, hogy hosszú életük lehessenek a földön, azonképen a nemzetek közül is csak azok a nemzetek remélhetnek hosszú életet, melyek hőseiket, nagyjaikat tisztelik.

A fővárosi középiskolák Rákóczi-ünnep.

Prohászka püspök beszéde.

Fővárosi tudósítónk jelenti: Rákóczi Ferenc hamvainak hazahozatala alkalmából Apponyi Albert gróf közoktatásügyminiszter rendeletére ma a főváros összes iskoláiban Rákóczi-emlékünnepeket rendeztek. Az ünnepély előtt délelőtt 9 órakor a Lipótvárosi szent István bazilikában a középiskolák katolikus ifjúságának *Prohászka* Ottokár székesfehérvári püspök ünnepi istentiszteletet tartott.

Az ifjúság 8 óra után vonult az intézet lobogója alatt a templom elé. Negyed órával 9 előtt minden talpalatnyi helyet elfoglaltak a templomban. Lehetek mintegy öt-hat ezren. Fjog teljesen elhelyezkedtek, megérkezett a püspök is, akit a kapuban a papság fogadott. Prohászka püspök nyomban fölment a szószékre. Az ékeesszó püspök egyházi beszédében remekül domborította ki Rákóczi eszményi jellemét, nagy hatást gyakorolva az ifjúságra. Prohászka püspök ezeket mondta:

Nagy nemzeti ünnepet ültünk. Végig hordoztuk a hazán nemzeti fejedelmünknek, a szabadság hősiüknek, vértanunknak ereklyéit. és az oltár előtt rá zendítettünk a »Te Deum«-ra Csak hogy itt vagy! — rebegette lelkünk. Csak hogy itt van haló porod is, ahol lelked él. Temetünk is, de nem siratunk, keblünket dagasztotta a diadalmas érzés, mely hontalan hősök porából új életnek a tavaszodását várja, szívünket átjárta a gondviselésbe vetett remény, hogy az Isten megihlette a király szívét, megértette vele a nemzetnek közel 200 éve égbe szálló vágyát és folytatja majd művét ezentul is. Atéreztek a daliás kuruc idők minenható lelkesedését, szabadság imádatát, szédítő vágyakozását a nemzeti szabadságra és ugyancsak atéreztek némi keserűséggel azt is, hogy a nagy célt melyért ő küzdött, még el nem értük. Erte küzdött és elesett ő s mi tovább küzdünk, hogy végleg győzzünk.

Kivánatos, hogyha valahol, hát az ifjúság lelkében sirjon fel a kuruc érzések e tárogatója és az ő feje fölött zugjon és vágtsasson el az eszmék e tavaszi viharja. Kivánatos, hogy

az ifjúság szemei előtt elevenedjék meg II. Rákóczi Ferenc legenda-szerű alakja, s az ő kezéből vegye azt a zászlót, mely régen is, most is azt sutogja: »Pro Libertate!«

De miféle ifjúságtól várhatjuk a nemzeti élet e kitavasodását, az eszmék e boldogító megtestesülését? Rákóczi hirdeti: az erős s a küzdelmes akaratnak ifjúságától.

S Rákóczi buzdít: ezt neveljétek, erre érlelődjétek rá, s diadalra viszitek a nemzeti feléledés zászlaját. Az erős akaratnak ifjúsága mindenekelőtt *hinni tud*. Hinni tud rákóciasan, hinni tud kurucosan, vagyis mélyeséges izzó bensőséges odaadással. Ez az odaadás ragadja meg a gondolatot s emeli föl s tüzesíti, át eszménynyé. Gondolatból eszmény erős, lelkes akarat által lesz. Ez az odaadás teremt gondolatból hitet. A hit az erős lelkes akarat gondolata. Alljatok ki Rákóczi Ferenc hitének magaslatára s osszátok érzelmeit. Az ő eszményi világa az ő hite volt: teljes odaadás hatotta át szívét Krisztus, az egyház iránt s ez érzésben meg nem rendült soha. Pedig sötét volt hazájának ege, léha a francia udvar légköre, megtévesztő a félhold fényes portája. De lelkét sötétségen, léhaságon, kétségen keresztül az erős akarat isteni hite vezette. Tiszta, homálytalan gyermekszemmel nézett az örök világosság napja felé, Platóval érezvén, hogy boldog a nép, melyet a napsugár vezet, s a napok sugara pedig a mi Urunk, Jézus Krisztus.

Rákóczi Krisztust hordozta szívében s lelkét a Szentlélek, a pünkösdi vágyak szentlelke ihlette. Szerette és gondozta lelki üdvét. Agostoni vallomásokban vallja be s bánja meg bűnát, imákat szerkeszt, melyek az Officium Rákócianumba felvételtek.

Telve hittel s Szentlélekkel ragadja meg azután a szüz Máriás zászlót, hogy a magyar szabadság tiszteletére szoktassa. Az eszményi életnek, a krisztusi szabadságnak e hőse fogta meg s emelte fel a magyar szabadság zászlaját. Gondolhatjátok, mily erélylyel, mily hittel, mily hűséggel.

Mélyen meg volt győződve, hogy Isten küldi őt, aki akarja, hogy a magyar nemzet is szabad legyen. A kuruc hit azt tanítja, hogy az Isten a nemzetet szabadságra, nem szolgálásra; virágzásra, nem szétmállásra rendelte. De ha akarja, miért nem tesz?

Hát miért? Azért, mert a mi hitünk nem az a kuruc hit, mely Istentől, az isteni Gondviseléstől, Isteni rendelésből táplálkozik. Reményünk nem az a kuruc remény, mely leszakadó világok romjait erős gerinccel tudja fölfogni, energiánk nem az a kuruc energia, mely imádkozik forrón s térdet hajt Istennek, hogy annál szabadabban emelhesse fel fejét. Még mi nem akarunk igazán, még mi nem járunk az eszmények sugárzatában, még mi nem élünk az önzetlen lelkes és munkás hazafiság szolgálatában.

Kezdje ki ezt az irányt a magyar ifjúság! Legyen ezentul október 29-ike is az ifjúság kalendáriumának ünnepe. Március 15-ike a magyar ifjúság ünnepe, az juttatta diadalra a nagy nemes eszméket s tavaszt hozott a nemzetre. Legyen október 29-ike az ifju magyarság ünnepe, mely a lemondás, a kétség, az erőtlenség megalkuvásnak őszi kódében lengesse meg az eszményi szabad nemzeti élet zászlaját és suhogtassa, lobogtassa addig, mig valóra nem válik a haza szabadsága a hittől élő erős jellemű ügyes kezű nemzedék szabadságában.

A gyönyörű egyházi beszédet mély megilletődéssel fogadta mindenki. Prohászka utolsó

Most, midőn a király és nemzet szive egy dobbanásba olvad össze, ujólag élénk tárul ama történelmi tanulság, hogy nemzetünk fennmaradása egyedül a már letűnt ezredév által szentesített ősi hagyományainkhoz való rendíthetetlen ragaszkodásunkon fordul meg. Őseink től tanulhat, hogy a hazaszeretet evezőlapát, a királyhűség pedig az élethajójának horgonya. *Előbbre* csak önfeláldozó *hazaszeretet* viszi a nemzetet és ehhez mintát Rákóczitól veszünk; a belső, haladást késleltető, megrázkódtatások ellen csak a *királyhűség* védi a hazát, ezt a királyhűséget pedig felséges urunk nagylelkű fejedelm tényeivel gyulasztja fel bennünk. *Vallásos* lelkek honszeretete megtermi mind a kettőt, míg a vallástalanság megfojtja az egyiket s az önzés rongyaiba öltözteti a másikat. Ne is feledkezzünk meg soha Istenünkről, kit mi amugy is magyarok Istenének szoktunk nevezni, mert félreismerhetetlenül örökdöött fölöttünk. II. Rákóczi ki Máriáslobogókkal indult a harcba, ebben is követendő példát mutatott nekünk, sőt a történelem azt is feljegyezte, hogy ő volt az első, ki az állandó hadseregben rendes tábori lelkészeket alkalmazott, mert még a csatamezőkön sem akarta megfosztani kurucait a vallás vigasztalásaitól és minden lépésénél az Isten irgalmáért, segítségért és áldásáért könyörgött!

Ezek az érzelmek és gondolatok ösztökeltek bennünket a jelen ünnepélyünk rendezésére, melyet ezennel szívem egész melegével, hazafiai örömmel megnyitok.

szavai nyomán megszólalt a kóruson az orgona, a püspök átöltözött s megkezdte miséjét a főoltárnál, melynél nagyszámu papság segédkezett neki.

Rákóczi ünnepélyek.

Örömmámorban uszott a magyar a letűnt napok alatt. Legendás nagy fejedelme II. Rákóczi Ferenc jött haza a fölébredt hazafiasság lángoló szárnyain. Csak hamvait öleli keblére a magyar a nagy fejedelmnek és mégis olyan fényt fejtett ki, olyan becézó ünnepélyeket rendezett emlékére, mintha élve jött volna vissza hős kurucával, hogy egy mesés világot varázsoljon elő a magyarnak.

A hét koporsó, dicső nagyok hamvainak örökös lakása, képes volt felvillanyozni a magyart, miből jól eső mámor ringatja el a hazafiak szívét. Ünnepet ült az ország, olyan ünnepet, amilyen talán soha nem lesz többé.

Elkezdve a legelső magyar városól Budapesttől, az utolsó faluig ünnepi szint öltött. Ebbe az ünnepi színezetbe egy kicsike rész Biharvármegye és Nagyvárad ünnepe.

Nemzeti színű zászlókkal voltak fellobogóva a paloták és kunyhók. A vidék nagyobb községei mind méltó ünnepet rendeztek a nagy hősök hamvainak hazahozatalának megünneplésére. Agyuk dörgései, harangok zugása, kivilágított ablakok, fellobogózott házak mind hirdették, hogy ünnepel Biharvármegye és Nagyvárad városa.

Nagyvárad város ünnepéről már megemlékezünk. Következnének az egyesületek, körök, iskolák ünnepélyéről a beszámolók. Ezt azonban oly terjedelmes volna részletezni, hogy vége hossza nem volna.

Az egyes ünnepélyek lefolyásáról adjuk a következőket:

A székesegyházban

szombaton és hétfőn is *Fetsner Antal*, segédpüspök tartotta a Te Deumot, illetőleg Requiemet. A székesegyházi kar pompásan énekelte Mitterer miséjét s Czang Requiemjét. A hatóságok és testületek képviselői töltötték be a főntartott helyeket s az ifjuság a köztereket.

A Katolikus Kör Rákóczi-ünnepélye.

Zsufolásig megtelt a főgimnázium díszterme előkelő közönséggel a Katolikus Kör által rendezett Rákóczi-ünnepély alkalmával. S a várakozásban nem is csalódott a közönség. Olyan szépen sikerült ünnepélyt élvezett végig, amely kimagaslott a többi közül. A férfi daloskör nyitotta meg az ünnepélyt a »Hej régi szép magyar nép« kezdetű kuruc énekkel *Beleznay Antal* vezetése alatt. A remekül összehozott éneket meglepő precizitással adták elő. Az ünnepély központja volt dr. *Karácsonyi János* előadása II. Rákóczi Ferencről. Nagy történelmi tudással és alapossággal jellemezte Rákóczit, közben pedig kitért Rákóczi biharvármegyei szereplésére s azt ismertette behatóan. A kiváló történettudósnak ez a tanulmánya rendkívüli hatást tett; gyorsírói jegyzetek alapján módunkban lesz az egész előadást lapunk egyik közlebbi számában közölni.

Frappáns hatása volt *Rózsa Ambrus* énekének. *Beleznay* kuruc nótáiból adott elő néhányat kuruc tüzzel, kuruc lelkesedéssel, férfias, tömör tenor-hanggal. Nemcsak pompás hangja, hanem előadásának művészi volta is megkapta a viharos tapsokra ragadta a közönséget. Énekelt maga a szerző kísérté igen hatáson.

Gyújtó tüzzel, hatalmas erővel adta elő *Popity János Lampérth* »Rákóczi hazatér« című versét. Remek organuma a maga teljességében

érvényesült s a költemény szépségeit teljesen kifejezésre tudta hozni.

Utána a férfi dalórda énekelte régi kuruc dalokat, ismét óriási sikerrel. *Beleznay Antal* karmester büszke lehet az ő daláira, de az énekkar nem kevésbé a karmesterére.

Befejezésül az Orsolya-zárda tanítónőképezdájének növendékei adták elő *Kürthi István* vezetése alatt a Rákóczi indulót, pompás összhangban, igen szép kidolgozással. Zongorán kísérték őket *Kiss Nóra* és *Nagy Ilonka*. A bájos énekkar a hangos kuruc indulóval méltóan fejezte be a minden tekintetben fényesen sikerült ünnepélyt.

Rákóczi ünnepély az Orsolyazárdában.

Az Orsolyazárda róm. kath. tanítónőképzőintézete eiemi és polgári leányiskolája tanító és tanárnőivel együtt ünnepelt és részt vett a nagyszámos fejedelem hazatérése felett érzett örvényes öröm és lelkesedésben. A gyászmisét *Liberát dr. Karsch Lollion* kanonok tartotta; a nap jelentőségéről, Makucz Ernő zárdalelkész tartott előadást a nagy fejedelem vallásosságát és ragyogó hazaszeretét állítván oda követendő példányképpül a lánykáknak. A növendékek közül *Regnéng Lujzika*, *Endrődi S. »Rákóczy«*; *Gedeon Ilona*, *Pósa L. »Rákóczy tárogatója«*; *Krausz Irma* és *Aumann Margit* együtt II. Rákóczi Ferenc és I. Ferenc József. *Bary Olga* képezdésnö Váradi »A Rákóczi« című költeményt, kivált ez utóbbi mély érzéssel a jól átgondolva adták elő.

Befejezésül a tanítónőképzőintézet énekkara *Kürthi István* intézeti ének és zenetanár vezetésével *Kis Nóra* és *Wallner Erzsike* zongorajátékától kísérve elénekelte a Rákóczi indulót.

Ezzel a számos szülő és érdeklődő közönség jelenlétében megtartott szép ünnepély véget ért.

Az Immaculata zárdában. A nagyvárad-ujvárosi Immaculata intézet növendékei is megünneplék II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak hazahozatala napját. Az ünnepélyen a növendékek és a tanítónőkön kívül vendégek is szép számmal voltak jelen, köztük *Bundala Mihály*, *Sipos Orbán*, *Bárány Arpád* stb. Az ünnepélyt a Hymnus nyitotta meg, melyet dr. *Vucskics Gyula* esperes-plébános ünnepi beszéde követett. *Rabb Teréz*, *Fent Ella*, *Berti Mariska* kuruc dalokat énekeltek. Az éneklőket zongorán kísérte *Lamprecht Mici*, hegedűn *Óváry Panka*. Az éneket egy szépen előadott szavaltat követte. Rákóczi Veszelytől. Szavalták: *Bérczi Ilona*, *Szőnyi Frida*, *Gyulay Julia*. Ezt követte a kuruc ábránd Erdélyitől. *Cimbalmozta: Bodnár Gizi*. A kuruc ábrándot egy szép melodráma követte. *Zrínyi Ilona* nikodémiai lakomája. Pompásan szavaltta *Kovács Margit*, zongorán kísérte *Lobermayer Gyula* zenetanár, kuruc dalokat énekelte *Szőnyi Margit*ka. Különösen *Szőnyi Margit*ka kedves és szép hangja egészen megnyerte a közönség tetszését. Majd eredeti Rákóczi nótát zongorán, hegedű és cimbalomkísérettel adták elő *Lamprecht Mici*, *Óváry Panka* és *Bodnár Gizella*. Végül a Rákóczi indulót énekelte a karharmonikusán és lelkesítően.

A jogakadémia.

A jogakadémia polgársága is igyekezett ünnepi keretek között hódolni a nagy hősök hamvainak hazahozatala alkalmából. A jogakadémia nagyterme teljesen megtelt a jogászok mellett folyton kitaró közönséggel. Az ünnepélyt *Bozóky Alajos* nyitotta meg szép beszéddel. Az igazgató beszédjét egy melodráma követte: *Czinka Panna* című költeményt szavaltta *Dallos Ferenc* s hegedűn kísérte *Pescariu Jenő*. A nagy hatással előadott melodramát követte *Török István* ünnepi beszéde. Utána a Bihar kesergője következett. Hegedűn előadta *Mezey Zsigmond* és zongorán kísérte *Várszeghy Lajos*. A hegedű rész művésziesen volt eljátszva, *Várszeghy* is méltó kísérője volt *Mezeynek*. Az egész ünnepélyből kiemelkedik *Katona Sándor* szavaltata: *Rodostó*. Oly hatást a Bihar kesergőjén kívül nem ért el egyik

szám sem mint *Katona*. Az ünnepélyt a jogakadémia zenekara által előadott kurucnóták zárták be.

A premontrei főgimnáziumba

szintén tegnap, hétfőn délelőtt 11 órakor tartotta meg Rákóczi ünnepélyét az intézet dísztermében. A pompásan sikerült ünnepélyen nagyszámu előkelő közönség vett részt. *Novotny S. Alfonz* igazgató csinos beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt s utána *Várady Antal* és *Abrányi Rákóczi Ferenc Rodostó* c. melodramáját szavaltta *Dániel László IV. o. t.* s testvére *Dániel Lajos IV. oszt.* tanuló kísérté zongorán. Mindkét előadó pompásan oldotta meg feladatát. *Abrányi Emil »Hová temessetek«* című költeményét *Sonnenfeld Gusztáv VII. oszt.* tanuló szavaltta. Az ünnepély központja volt minden tekintetben *Dósa Szilárd* főgimnáziumi tanár nagyhatású remek ünnepi beszéde amelyben a lelkesült hallgatóság elé állította Rákóczi Ferenc egész egyéniségét. A főgimnáziumi vegyes énekkar Rákóczi dal-egyvelege követte a szép beszédet. *Polgár Rezső VII. oszt.* növendék *Thaly Kálmán »Re-crudescunt«* c. versét szavaltta érzéssel s *Dániel Lajos* és *László* zongorán előadott Rákóczi indulója zárta be a pompásan sikerült ünnepélyt.

A főreáliskola

Rákóczi ünnepléséből többszörösen kivette a részét. A bujdosók hamvainak a haza földjére való érkezéséért tartott hálaadó istentiszteletre kivonult szombaton a tanári kar az ifjusággal a róm. kath. székesegyházba. A város székházában tartott hivatalos ünnepélyen *Stauber József* igazgató képviselte az intézetet. Ugyancsak kivonult a püspöki székesegyházba a tanári kar az ifjusággal hétfőn az ünnepélyes gyászistentiszteletre. De megünnepelte a hazatérő bujdosók emlékét a főreáliskola házi ünnepély keretében is. Délelőtt 11 órakor gyűltek össze az intézet tornatermében, melynek karzatán fölcsendült az ifjusági énekkar többszólamu Hymnusza. Az ünnepi beszédet *Homolya István*, a történet tanára tartotta nagy emfazissal, történelmi tudással és körültekintéssel. Gyönyörű szám volt a kuruc imádság, ének *Beleznaytól*. Bujdosó Rákóczi, székesegyház népballadát szavaltta a közönség igyekezettel *Freifeld Ferenc (VIII.)* s korát meghaladó tehetséggel *Petry Gyula (III.)* Rákóczi a határon című költeményt. *László József VI.* szavaltata után *Mikesről*, a Szózat zárta be a hazafias ünnepélyt.

A kereskedelmi iskola.

Rákóczi emlékét igaz lelkesedéssel ünnepelte meg a nagyvárad felső kereskedelmi iskola ifjusága a Kereskedelmi Csanak bizottsági tagjainak és a tanári testület jelenlétében. Dr. *Kovács S. János* igazgató bevezetőjében méltatta a kuruckorból merithető tanulságokat, azután *Klein Elek* felső o. tanuló elszavaltta *Farkas »Cinka Panna«* melodramáját, *Lakatos Ferenc* felső o. tanuló hegedű kísérete mellett. Beszéltek meg, *Grósz Dezső* és *Róth Mór* felső o. tanulók, szavaltak még *Lóbel Dezső* és *Braun Béla* felső o. tanulók.

Végül dr. *Hoványi Géza*, mint az iskola bizottság elnöke néhány lelkes szóval tudatta, hogy a fenntartó Kereskedelmi Csanak II. Rákóczi Ferenc emlékének állandósítására tandíjmentességi alapítványt tett, amely jótéteményben ez idén a tanári kar javaslatára *Hováth Lajos* alsó o. tanulót részesíti.

A polgári fiúiskola ünnepe

A községi polgári fiú iskolában az ünnepélyt a Hymnusszal kezdték meg, mely után *Vinkler Lajos* igazgató mondott megnyitót, rámutatva a három napos nagy nemzeti ünnep történelmi jelentőségére. *Mikusay József* tanár hosszabb ünnepi beszédet mondott. Az intézet énekkara *Beleznay Antal* szerzett, megható mélabus kuruc dalokat énekelte. *Hováth Miklós* és *Berger Endre* felsőbb osztályb-

alkalmi költeményeket szavaltak lelkesedten és lelkesítve tanuló társaikat. A szép és felemelő ünnepélyt a Szózat eléneklésével fejezték be.

A várad-olaszi róm. kath. elemi fiúiskola.

Az olasz-i róm. kath. elemi fiúiskola is szép ünnepélyt rendezett a nagy halmvak hazahozatalának tiszteletére. Az ünnepélyt Imrik S. Zoltán olasz-i plebános-igazgató beszéde nyitotta meg. Beszédében lendületes szavakban fejezte ki a nagy Rákóczi emléke iránti hódolatát. Utána Rákóczi méltatását Nagy Lajos tanító gondosan kidolgozott beszédében adta elő. Azután következett Rákóczi Ferenc bucsuja, szavaltta Mayr Zoltán IV. o. t., Rákóczi Endrődítől, szavaltta Bella Andor I. o. t., Rákóczi emlékezete Nagy Lajostól, szavaltta Székely Kálmán és Visi Major József III. o. t., A száműzött fejedelem Veszely Gézától, szavaltta (Rákóczi-féle diszmagyarban) Raminger István második o. t., Rákóczi tárogatója Pósa Lajostól, szavaltta Sztachó Ernő III. o. t., Rákóczi, Petritől, szavaltta Bánhegyesi Géza IV. o. t. A záró-beszédet szintén Imrik S. Zoltán plebános tartotta.

Az újvárosi róm. kath. elemi fiúiskolában.

Dr. *Vucskics* Gyula igazgató tartott megnyitó beszédet, a tanulók előállítva Rákóczi gyermekkorának főbb eseményeit, majd *Halmos* András h. tanító ismertette a nagy fejedelem életét. Közben ének számok és szavaltatok tarkították a szép kis ünnepélyt.

A legényegylet

kített magáért szép programjával. Mellau István, igazgató megnyitója után a solo quartet és kuruc dalok sok elismerést arattak. Nagy hatást ért Kádár János és Tunyoghy Béla Szavaltata, a kitérések legnagyobb fokát azonban *Czike* Béla érte el a Rákóczi melodráma szavaltatában. Végtelen kedves volt *Dániel* Lajos és *Lacika* hegedű és zongora játéka két nagyszerű számban. Fénypontja mindenestre *Popity* János, hírlapíró ünnepi szónoklata volt s az est soká emlékezetes marad.

A nagyváradai ág. ev. egyház ünnepe.

A nagyváradai ág. hitv. evang. egyház hívei, október 28-án ünnepelték meg a Körözsutcai szép templomukban Rákóczi és bujdosó társainak emlékét. Az egyház hívei kegyelettel hallgatták *Materny* Imre szónoklatát. Az isteni tisztelet után a hívek, az egyház kebelében létesítendő Thököly alapra adakoztak, melynek kamataiból évenként: kitűnő szorgalmu és különösen a hittanban jeles előmenetelt tanusító ev. tanulók fognak jutalmaztatni.

A 48-as Népkör ünnepélye.

A nagyváradai 48-as népkör Rákóczi ünnepélyét vasárnap délután tartotta meg a Zöldfa szálló nagytermében, melyet zsufolásig megtöltött a város polgársága. Az ünnepet szárnyaló beszéddel *Adorján* Emil dr nyitotta meg. Az ünnepély kimagasló fénypontja *Stökker* József dr ünnepi beszéde volt, mely lendületes előadásával mély hatást tett a hallgatókra.

Rákóczi ünnepély Tenkén.

A tenkei római katolikus iskola Rákóczi fejedelem és társai iránt kegyeletének jeléül 1906. október hó 29-én délelőtt a bujdosókért bemutatott szent mise után a róm. kath. iskola termében Rákóczi ünnepet rendezett. Az ünnepély gondosan összeválogatott számokból állott, melyek minden része igen szép hatást ért el.

Rákóczi ünnepségek Gyulán.

A nagy fejedelem és társainak ünnepléséből Gyulaváros közönsége is kivette részét. Hétfőn, a kassai temetés napján, *Lindenberger* János dr. az új plebános tartott fényes segédlettel requiemet. Requiem előtt a kath. elemi iskolák növendékei tartottak ünnepséget, a me-

lyen Székely Lajos tanító magyarázta meg a gyermekeknek a nap jelentőségét. Requiem után a gimnázium tartott egy minden tekintetben sikerült ünnepélyt. Az ünnepség központját *Korponay* István tanár beszéde képezte. A főgimnáziumnak megnyitása óta ez volt az első nyilvános ünnepélye s oly nagy és előkelő közönség gyűlt reá egybe, hogy a máskülönből elég tágas tornacsarnok alig bírta befogadni. A főgimnázium vezetősége meg lehet elégedve, a nagy közönség érdeklődésével, de egyszersmind büszke is lehet diákjaira. Az előleg a melyet kaptunk, értékes, csak előre.

UJDONSÁGOK.

A városi tisztviselők fizetésemelése.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága, tekintetbe véve a városi tisztviselők nyomoruságos anyagi helyzetét, a fizetésrendezés kérdését elintézte, de csak annyiban, hogy az egyes állások dotációját állapította meg, azonban a jövő évben folyósítandó összeg megállapítását akkorra halasztotta, amikor a város a jövő évi költségvetést megszavazza.

A város budgetjét a novemberi közgyűlés fogja tárgyalni, a fizetésrendezésre vonatkozó közgyűlési határozatot azonban még nem hagyta jóvá a belügyminiszter. Ez érthető konsternációt idézett elő a városi tisztviselők között mert ha a költségvetés tárgyalásáig nem érkezik le a miniszter jóváhagyása, a fizetésjavítást nem lehet felvenni a jövő évre, s így ismét egy évvel el lesz halasztva a fizetésjavítás kérdése, amely pedig a tisztviselők legtöbbször mérhetlen csapás lenne. Különösen a kis tisztviselők szenvednek, mert itt a tél, s a mérhetlen drágaság miatt a kistisztviselők nagyrészenek nyomora leírhatatlan.

A fizetésrendezés ügyében a tisztviselők által kiküldött végrehajtó-bizottság tegnap délután 5 órakor tanácskozássra gyűlt össze a városházán.

Jelenvoltak: *Réz* Mihály, dr. *Istvánffy* István, *Altnöder* Endre, *Eleméry* Ferenc, *Juricskay* Barna, *Jelhaek* Géza, *Balogh* Károly, *Magyary* Jenő és *Pásztor* Bertalan. Az értekezlet *Réz* Mihályt korelnökül, dr. *Istvánffy* Istvánt előadónak és *Juricskay* Barnát jegyzőül választotta meg.

Elhatározták, hogy elnökül megválasztják *Gerő* Armin főkapitányt s felkérlik, hogy a bizottságot vezesse a polgármester elé. A deputáció arra kéri a polgármestert, hogy az ő vezetése alatt tisztelegjenek *Glacs* Antal főispánnal s felkérjék, miszerint a főispán járjon közbe a belügyminiszteriumnál a fizetésrendezésre vonatkozó közgyűlési határozat jóváhagyása és oly időben leendő leküldése iránt, hogy a felemelt fizetés összege még a jövő évi költségvetésbe beilleszthető legyen.

A végrehajtó bizottság erősen reméli, hogy úgy a polgármester, mint a főispán a szegény tisztviselők igazán nyomoruságos helyzetének javítása iránti tekintetből, eleget tesz.

Ez a kérelem és remény annál inkább jogosult, mert úgy a főispán, de különösen a polgármester, alaposan ismerik azokat a megdöbbentő viszonyokat, amilyenekben a városi tisztviselők jó része sanylik.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **A gyulai plebánia átadása.** *Gróh* Ferenc szombaton adta át a gyulai plebániát utódjának dr. *Lindenberger* Jánosnak *Kay* Antal ker. alesperes és dr. br. *Drechsel* Gyula kegyuri megbízott jelenlétében. Dr. *Lindenberger* tegnap visszajött még Váradra, de 31-én este visszautazik Gyulára, hogy a plebánia végleges vezetését átvegye.

* **Szmrecsányi püspök a Mária kongregációért.** Ismeretes, hogy *Szilágyi* Dózsa premontrei kar nokrendű főgimnáziumi tanár buzgón fáradozik rajta, hogy a helybeli főgimnázium felső négy osztálya növendékei körében megalakítsa a régóta hiányzó Mária-kongregációt. A buzgó tanár fáradozását szép eredmény kecsegteti. A növendékek örömmel fogadták a tervet. Tegnap aztán *Novotny* S. *Alfonz* igazgató és *Szilágyi* Dózsa a Mária-kongregáció ügyében tisztelegtek dr. *Szmrecsányi* Pál megyés püspöknél és kérték támogatását. Püspökünk kifejezte rendkívüli érdeklődését a Mária-kongregáció ügye iránt, biztosította jóindulatát és egyben a kongregáció céljaira 200 koronát adományozott.

* **Uj alezredes a 37. gyalogezrednél.** A hadügyminiszter *Andrián* Antal hadmérnök törzsbeli alezredest a 37. József ezredhez osztotta be csapatszolgálatra.

* **Filippovics Alajos** m. kir. honvédelmezredet, ki évek óta szolgált a nagyváradai 4-ik honvédegyezrednél, Nagyszébenbe helyezték át. Az alezredest városunkban igen sokan ismerik és nagyra becsülik, felebbvalóinak hosszú szolgálati ideje alatt teljes elismerését vívta ki. Városunk társadalmában pedig számos jó barátja és tisztelője sajnálja távozását.

* **A zálogházakat vizsgálják.** A kereskedelmi miniszter körrendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz, amelyben elrendeli, hogy a törvényhatóságok, községek, részvénytársaságok és szövetkezetek által tartott zálogházak a hatóság által szintén megvizsgálandók. Részletesen közli azt is a miniszter, hogy különösen mikre kell a vizsgálatnak kiterjedni.

* **Áthelyezések.** Az osztrák-magyar bank helybeli fiókjának köztisztviselőben álló főnökét: *Moess* Károly felügyelőt, az igazgatóság a temesvári fiók főnökévé nevezte ki. *Moess* Károly 12 év óta állott a helybell intézet élén s ezen idő alatt nemcsak mint főnök szerzett széles körben tiszteletet és elismerést, hanem a társadalom minden rétegében is közbecsülést és tiszteletet vívott ki magának. Távozását ezért városszerte sajnálattal fogadták. Helyebe az igazgatóság *Hoffbauer* Pált nevezte ki. Benne az igazgatóság szintén igen derék tisztviselőt állított a bank élére, ki évek óta működik már városunkban. — Az igazságügyminiszter *Fehér* Ödön nagyvárad kir. törvényszéki aljegyzőt a nagyvárad vidéki kir. járásbíróhoz helyezte át.

* **Uj postaügynökség a megyében.** Iráz vasuti állomáson november 1-én postaügynökség lép életbe. A postaügynökség kérésére csupán Iráz pusztát osztotta be a nagyvárad posta-távirda igazgatóság. Utolsó postája *Komádi*.

* **A villamos kerekei alatt.** Tegnap este a Fő-utca legforgalmasabb helyén, a pályaudvar körül ismét szerencsétlenség történt a villamos 6-os számú kocsiával *Sipos* Mihály f. vásárhelyi lakos az áldozat, ki azonban szerencsére nem fizetett életével a veszedelmes kalandért. A baleset úgy történt, hogy a villamostól a lovak megijedtek és a kocsit a vasut sinre ragadták, a villamos aztán elütötte a kocsit s az ember

a villamos kerekei alá került. A kocsí vezetője: *Vankó János* szerencsére résen volt, hirtelen fékezett s így a rettentő helyzetbe került embert nem tépték darabokra a kerekek, hanem csupán meghengergették, s a fején kapott sebeket. A szerencsétlenül járt embert, ki *Sternberg Lázár* tuzivásárhelyi birtokos kocsiá küssé ittas is volt, a Bihar megyei közpórházba szállította *Veress* inspekciós rendőrmester, hol lekötözték sebeit s ma reggel már ki is eresztették.

* **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, *Sterba Mihály*, Biharvármegye nyugalmazott tisztviselője tolyó hó 27-én 68 éves korában elhunyt.

* **Az ősi vasut területhasználata.** Az ősi vasut üzembe vételét a kereskedelmi miniszter engedélyezte. dr. *Okolicsányi Zoltán* engedélyes budapesti ügyvéd Nagyvárad városához, az ősi-i vasut engedélyokiratának és az építési engedély megadásának bejelentése mellett a vasut által elfoglalt közterület szerződésben biztosítását kéri.

* **A katonai barakkok építése.** Sok bajt okoz a polgárságnak a katonai beszállásolás. Ezen akar már régóta segíteni a városi tanács. Ajánlatot is tett a katonai parancsnokságnak, hogy hajlandó 1000 ember és 100 drb. jármű elhelyezésére barakkot építeni, ha a honvédkincstár 10,000 korona összegben átadja a városnak a főutcai *Markovits-féle* laktanyát, az ezen felüli építési költséget pedig 20 év alatt 4 % kamattal letörleszti. Ez a megoldás azonban nem megy keresztül. A honvédelmi miniszter ugyanis értesítette Nagyvárad városát, hogy az ajánlatot nem fogadhatja el, mert a *Markovits-féle* laktanyára szüksége van. E helyett azonban egy más megoldást ajánl a miniszter. Hajlandó laktanyát építeni, hogy abba 400 bevonuló tartalékos elhelyezést találjon. Ehhez azonban azzal járuljon hozzá a város, hogy 80,000 négyszög méter területet ingyen adjon a honvéd kincstárnak.

* **Talált lorgnet.** Nagyvárad város szombati díszgyűlése alkalmával a jelen volt hölgyek közül valaki ott felejtett egy arany karikával ellátott teknős béka csont lorgnettet. Tulajdonosa a városháza I. em. 2. sz. szobájában átvetheti.

* **1400 koronás lopás.** Román *Kosztá* nagyvárad lakostól még a tolyó hó 8-án elloptak 1400 koronát. A nyomozás most kiderítette, hogy a lopást *Varga László* és *Berei József* rovott multu egyének követték el, kik a pénzből 400 koronát elköltöttek, egy 1000 koronás bankjegyet pedig átadtak *Varga László* szeretőjének, *Szabó Mariskának*. *Szabó Mariska* azonban azt állítja, hogy a pénzt elvesztette. A tetteseket átadták a kir. ügyészségnek. A közönséget pedig ez uton hívja fel a rendőrség, hogy 1000 koronás papírpénzt felváltani akaró gyanus kinézésű egyént a pénz biztosítása mellett a legközelebbi rendőrszemnek adják át igazolás végett.

* **Hirtelen halál.** Tegnap reggel a nagy vasuti állomás III-ad osztályu váróterme ajtajában egy 55 évesnek látszó, középtermetű őszs bajszu, borotvált arcu munkás kinézésű egyén hirtelen összeesett s mint az orvosi vizsgálat megállapította, szívszélhűdés következtében azonnal meg is halt. Az eddigi nyomozás szerint valószínűleg *Forrás Mihály* zsadányi lakos a hirtelen elhunyt ember.

* **Tolvaj boltiszolga.** *Vilmányi István* boltiszolga *Rosenblüh Regina* könyvelő 20 koronáját, melyet az üzlet pultjára letett, ellopta. Mivel *Vilmányi* ról bebizonyult hogy szolgálatadóját. *Helfi Lászlót* is régóta lopkodja, sőt lakásán az lopott tárgyakat meg is találták, a tolvaj boltiszolgát a rendőrség átadta a kir. ügyészségnek.

* **Elveszett** tegnap délután a kishidtól a *Szent János* utcáig vezető uton 3 drb. dr.

Schiff és dr. *Fráter* orvosok aláírásával ellátott recept. Felkérik a becsületes megtaláló, hogy a reá nézve értéktelen tárgyakat *Jókai Mór*-u. 27. sz. alá adja át.

Dénes Béla

china-ezüst gyári rak-tára Nagyvárad, Bémer-tér.

Iparművészeti újdonságok, bronz és china-ezüst dísz tárgyak, használati cikkek. Evőeszközök a legújabb ezüstözéssel. Vendéglő, kávéház és szállodai be- rendezések. Cirzus ezüst-fém tisztító.

IRODALOM.

Rákóczi visszatér. Dr. *Krüger* Aladár és *Belezny* Antal melodramájának szövege megjelent önálló füzetben is. Kapható *Láng* József és *Sebő* Imre könyvkereskedésében

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Kedd: Rákóczi fia.
Szerda: Drótostót.

Az aranyember. Csütörtökön, halottak estéjén a színházban *Jókai Mór* koszos költőnk poétikus színjátéka kerül színre. A kegyelmes alkalmi előadással az elhunyt költő emlékének akar áldozni. A darab címszerepét *Fehér Gyula* játssza. Noémit *Kovács Margit* és *Brazoviczné T. Pogány Janka*. Játsszanak még: *E. Kovács Mariska*, *Somogyiné, Angyal Ilka, Tóth Elek* és *Szarvasi* a főbb szerepekben.

EGYESÜLETEK.

A Szigligeti társaság vál. ülése.

Tegnap d. u. 5 órakor tartotta ülését a Szigligeti-társaság a Gazdasági és Iparbank helyiségében.

Jelenvoltak: *Rádl* Ödön elnök, *Glac* Antal, *Vinkler* Lajos, *Láng* József, dr. *Márkus* László, dr. *Adorján* Armin, dr. *Hoványi* Géza, dr. *Krüger* Aladár, *Báthory* Ferenc, *Sas* Ede vál. tagok.

Elnök örömmel jelentette, hogy a honvéd-hadapróiskola száz koronával az egyesület alapító tagjai közé lépett. Az alapítványért a választmány köszönetét fejezi ki.

Kevésbé örvendetes volt az a bejelentés hogy a vallás- és közoktatásiügyi minisztérium a Népkönyvtár részére nyújtott évi 1000 K adományt 500 koronára szállította le s egyuttal utasította az elnököt, hogy az összeg felhasználásáról rendes költségelőirányzatot terjesszen elő.

A társaság feliratban fogja kérni a miniszteriumot, hogy adja meg az eddigi 1000 korona segélyt ezentul is, egyuttal kifejtik a feliratban, hogy az egész 1000 korona könyvek vásárlására fog fordítani.

Megállapította a választmány, hogy ez évben négy felolvasó ülést fog tartani, amelyek közül egyik szokás szerint Szigligeti *Ede* emlékeztetének lesz szentelve.

Sas Ede indítványt tett, hogy a Társaság egyik ülését szentelje *Rákóczi* emlékeztetének. A választmány elfogadta az indítványt.

Dr. *Hoványi* Géza előterjesztést tett a Szigligeti szobor ügyéről s bemutatta a művészlel kötött szerződést. A gyűjtés 1505 K 32 fillért eredményezett, melyben *Szmrecsányi*

Pál püspök 500 koronával szerepel. A szobor javára a színházban is tognak műkedvelő előadást tartani s a gyűjtés is tolyik tovább. A Nemzeti Színház igazgatójával *Somlóval* szintén tárgyalt *Hoványi* s arra a megállapodásra jutottak, hogy a fővárosban a fővárosi színházak *Szigligeti*-szobor javára az Operában előadást fognak tartani, hogy eaként a főváros is bevonassék az adakozók közé.

Uj tagnak beválasztották *Liptai* Károlyt. Befejezésül dr. *Krüger* Aladár tett indítványt arra nézve, hogy az egyes felolvasások ne csak az évkönyvben, hanem az illető felolvasó ülés után azonnal tétessenek közzé a lapokban. Az eszmét helyesléssel fogadták s a választmány keresni fogja a gyakorlati kivitel lehetőségét a Társulat nehéz anyagi viszonyai közt.

TÁVIRATOK.

Jekelfalussy lovassági tábornok.

Bécs, október 29. Saját tud. táv.) A király *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter altábornagyot lovassági tábornokká nevezte ki.

Uj utcanevek.

Budapest, okt. 29. (Saját tud. táv.) Mától kezdve a *Csömöri*-utnak *Bercsenyi Miklós* ut, a *Kerepesi*-utnak *Rákóczi*-ut és a *Károly*-körutnak *Tököly*-körut a neve. Az új elnevezések az utak házain vörös plakátokkal vannak ez idő szerint jelezve. Az új elnevezés következtében megszűnt a főváros egy köruljának *osztrák* neve. A *Károly*-körut ugyanis *Károly* főhercegről volt elnevezve, aki *Albert* főhercegnek apja volt.

Magyar tanszék a Sorbonne egyetemen.

Budapest, okt. 29. (Saját tud. táv.) A világhírű Sorbonne egyetemen legközelebb új tanszéket létesítenek a magyar nyelv és irodalom részére.

Kubik Béla installációja.

Budapest, okt. 29. (Saját tud. táv.) *Kubik Béla* borsodi főispán installációja november hó 5-én lesz nagy ünnepségek között.

Megszűnt a péksztrájk.

Budapest, okt. 29. (Saját tud. táv.) A fővárosi péksztrájk ma este véget ért. Holnap az összes sütőmunkások munkába lépnek.

Folyóba zuhant vonat.

Newyork, okt. 29. A Pensylvánia vasut egy villamos kocsija tegnap egy vasuti hidról lezuhant az alatta 30 lábnyi mélységben folyó folyóba. Eddig 44 holttestet hoztak fel a mélységből. Hír szerint még vagy 40—50 utas van a víz alatt.

Meggyilkolt rendőrfőnök.

Sebastopol, okt. 29. *Mihajlovot*, az iteni rendőrség főnökét ma meggyilkolták. A tettes kézrekerült. A rögtönítelő bíróság nyomban ítélkezett rajta és még az éjjel végre hajtották rajta a bíróság ítéletét.

A szerkesztőnért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

HIRDETESÉK

jutányos árban
felvételnek a

"TISZÁNTÚL"

kiadóhivatalában.

Pénz!

**Olcsó
tőketörlesztéses
köcsönöket**

10-75

évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu köcsönöket kicserél (convertál) a lehető legrövidebb idő alatt

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérletét** a legsikeresebb eredményel közvetíti.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és finanszírozza

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár
bankbizományi és hitelfogalmi irodája.

Nagyvárad, Mészáros-u. 2. sz.

Telefon szám 424

Özv. Dr. Deákné

Fogtechnikus

végez minden ebbe vágó műveletet.

Lakik: **Nagyvárad Szilágyi-Dezső u. 18.**

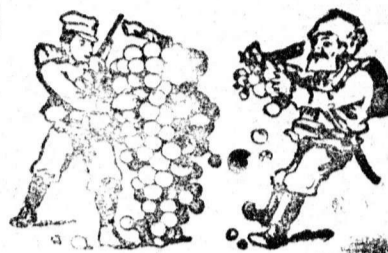
Egy-két jó családból való,
2-3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

Eladó ház.

Olasziban a Lukács György-utca sarkán levő 1-ső számú három utcára néző sarokház, hol ma szálloda és vendéglő van, tehermentesen szabad kézből eladó. Bővebbet Kiadóhivatalban.

Szőlő
oltványok.

Valamint az elmúlt években is a Küküllőmenti
ELSŐ SZŐLŐOLTVÁNYI TELEP
tulajdonos: Caspári Frigyes Medgyes 33.

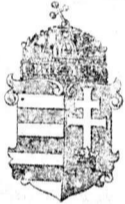
Nagyküküllőmegye volt az egyedüli az egész országban, mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű, egészséges-fajazonos és teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, ugy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók: a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb faju és alanyu bor, esemege-bor és különleges esemege szőlőoltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokosok barmulatos eredményeket érnek el.

Kívánatra, képes árjegyzék számos elismerő levéllel, ingyen és bérmentve.

**Párizsi világkiállítás 1900 Grand Prix 1896 milleniumi kiállítás
állami nagy arany érem, Hers Concors**

Telefon: 280. sz.

Alapitva: 1854.

Első Magyar Részvény-serfözde KÖBÁNYA.

Főraktár Nagyvárad és Biharvármegye területére saját hazunkban **Nagypiacz-tér 3. Salamon Benedek czégnél.**

Hordókba és palaczkokba fejte forgalomba hozzuk összes gyártmányainkat, u. m. **ások, király, kiviteli és dupla márcziusi, bajor és udvari sör**, melyek nemcsak az ország, de a külföld híres gyártmányait és minőségileg jóval felülmulják. Főraktárunk a palaczk-osztályra különös gondot fordít s azt a legujabb, legtökéletesebb üvegmosó, lefejtő stb. gépekkel felszerelte.

Különösen felhívjuk a szives érdeklődők figyelmét a **legkiválóbb orvosok** által ajánlott

Dupla Góliát Maláta Gyógysörre,

melyet eredeti gyári töltésben aranykeresztés czimkével ellátott különleges palaczkokban hozunk forgalomba. Ezen gyógyszer nemcsak mint a

legjobb étvágyfokozó asztali ital

ajánlatos, hanem úgy kórházak, mint a magánkezelésben a következő esetekben kiváló eredménnyel használtatik és pedig **gyermekágyasok, álmatlanok, üdülők, szoptatónők, idegkimerültség és emésztési zavarokban szenvedőknél, női betegek, vérszegények, rosszul tápláltak, gyengélkedőknél**

Góliát, maláta sör kapható: *Fanky utóda Kiss Károlynál, Kádár János, Friedl és Főrös, Maár és Szabó, Lakatos Julia (Széchenyi tér), Tisztviselők fogyasztási szövetkezete (Uri-utca), Reich Antal, Blaha István, Kern és Petrovics (Fő-utca).*

Kérjünk mindenütt kőbányai Részvény-sört.

Saját gyártmányu iskola cipőinket

ajánljuk a nagyérdemü közönség szives figyelmébe, ugyszintén a **legfinomabb kivitelü női és férfi cipőinket**, melyek saját gyárunkban készülnek

a **legocsóbb árak mellett.**

Tisztelettel:

Hyebeli és vidéki telefon 63.

1755.

Szabott árak!

Nádor Henrik és Társa,

Nagypiacz-tér, Kereskedelmi palota.

Üzlet eladás.

Fábry Testvérek

fő-utcai üzletében lévő férfi-, női- divat-
árak, cipők, kalapok, harisnyák, vász-
nak, szallagok, csipkék, férfi és fiu
ingek, ugyszintén az üzlet berendezése
az összes bolti és kirakat állványok, üveges
iroda, gázcsovek és gázlámpák egy
tömegben vagy részletekben is **folyó évi
október hó 30-án, délután 3
órákor** a legtöbbet ígérőnek eladatnak
az üzlet helyiség is esetleg hozzá kibé-
relhető.

796.

*Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünköt idegenbe
hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményü*

BÚTOROKAT

gyári árban kezeség mellett a

Magyar Műbutorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: **PORJESZ HERMAN**

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata
Kivánatra tervek és költségvetések - Telefon 421 szám.

Oriási választék

Mindennemű nagy, szoba, közép,
ágy elé való, futó, diván és
Linoleum szőnyegek, pap-
lanok, asztal- és ágy-gar-
niturák csipke-, szövet-
storok, függönyök.

AZ

ALKALMI ÁRUHÁZ

Fő-utca, Rimanóczy-palota. (Fröhlich-féle hentes üzlet mellett.)
Helyi és vidéki telefon 633. szám.

Biharmegye legolcsóbb bevásárlási forrása.

Szolid és figyelmes kiszolgálás

Magyar és magyar gyártmányu ruha,
kosztüm és blous **kelmék**, min-
tás sima és pique **Barchetek**
francia blous és pongyola
flanelek. Valódi szepes-
ségi vásznak, damastok
schiffonok, Kávés és
asztal-garnitúrák,
harisnya és min-
jennemű
jéger-árak.

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár.”

Moskovits Farkas és Társa

ajánlja

elsőrendű kézimunka

cipő és csizma

készítményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendőrségi épület.)

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.